

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č.°154/12
v Luxemburgu 27. novembra 2012

Rozsudok vo veci C-370/12
Thomas Pringle/Government of Ireland, Ireland, The Attorney General

Súdny dvor dáva zelenú európskemu mechanizmu pre stabilitu (EMS)

Právo Únie nebráni uzavretiu a ratifikácii Zmluvy, ktorou sa zriaďuje EMS, členskými štátmi, ktorých menou je euro

Európska rada prijala 25. marca 2011 rozhodnutie 2011/199¹, ktorým sa do Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) dopĺňa nové ustanovenie², podľa ktorého členské štáty, ktorých menou je euro, môžu vytvoriť mechanizmus pre stabilitu, ktorý sa aktivuje v prípade, že to bude nevyhnutné na zachovanie stability eurozóny ako celku. Toto nové ustanovenie ďalej stanovuje, že poskytnutie akejkoľvek požadovanej finančnej pomoci v rámci tohto mechanizmu bude podliehať prísnej podmienenosti. Ak túto zmenu Zmluvy členské štáty podľa ich ústavných pravidiel schvália, zmena Zmluvy by mala nadobudnúť účinnosť 1. januára 2013.

Štáty eurozóny³ následne uzavreli 2. februára 2012 Zmluvu, ktorou sa zriaďuje európsky mechanizmus pre stabilitu (EMS), ktorý má právnu subjektivitu. Jeho cieľom je zhromažďovanie finančných zdrojov a na základe prísnej podmienenosti primeranej vybranému nástroju finančnej pomoci poskytovanie podpory pre stabilitu v prospech jeho členov, ktorí majú závažné finančné problémy alebo im takéto problémy hrozia. Túto podporu možno poskytnúť len v prípade, ak je to nevyhnutné na ochranu finančnej stability eurozóny ako celku a jednotlivých členských štátov. Na tieto účely je EMS oprávnený získavať finančné prostriedky vytváraním finančných nástrojov alebo uzatváraním finančných alebo iných dohôd alebo zmlúv s členmi EMS, finančnými inštitúciami alebo inými tretími stranami. Maximálny objem úverov je spočiatku stanovený na 500 miliárd eur. Prísna podmienenosť, ktorej musí podliehať akákoľvek podpora, môže siahť od programov makroekonomickej úpravy až po nepretržité rešpektovanie vopred stanovených podmienok poskytnutia podpory.

Írsky poslanec T. Pringle pred írskymi súdmi tvrdí, že zmena ZFEÚ rozhodnutím Rady – a teda zjednodušeným revíznym postupom – je protiprávna. Táto zmena totiž zahŕňa zmenu právomocí Únie a je v rozpore s ustanoveniami Zmlúv, na ktorých je založená Európska únia⁴, týkajúcimi sa hospodárskej a menovej únie, ako aj so všeobecnými zásadami práva Únie. Navyše T. Pringle tvrdí, že ratifikáciou, schválením a prijatím zmluvy EMS Írsko na seba prevzalo záväzky, ktoré sú nezlučiteľné s uvedenými zmluvami.

Z týchto dôvodov sa Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) rozhodol obrátiť na Súdny dvor s otázkou týkajúcou sa platnosti rozhodnutia Európskej rady 2011/199 a zlučiteľnosti EMS s právom Únie. S cieľom odstrániť čo najskôr neistotu, ktorú tieto otázky vyvolávajú, predseda Súdneho dvora rozhodol vyhovieť návrhu Supreme Court, aby sa vec podaná na Súdny dvor 3. augusta 2012 prejedнала v skrátenom konaní.⁵ Navyše, keďže sa Súdny dvor domnieval, že táto vec je výnimočne dôležitá, rozhodol, že ju preskúma v pléne zloženom zo všetkých 27 sudcov. Generálna advokátka J. Kokott predložila svoje stanovisko 26. októbra 2012.

¹ Rozhodnutie Európskej rady 2011/199/EÚ z 25. marca 2011, ktorým sa mení a dopĺňa článok 136 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v súvislosti s mechanizmom pre stabilitu pre členské štáty, ktorých menou je euro (Ú. v. EÚ L 91, s. 1).

² Nový odsek 3 článku 136 ZFEÚ.

³ Belgicko, Nemecko, Estónsko, Írsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Cyprus, Luxembursko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko a Fínsko.

⁴ Zmluva o Európskej únii (ZEU) a ZFEÚ.

⁵ Uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 4. októbra 2012.

Vo svojom dnešnom rozsudku **Súdny dvor konštatuje, že jeho preskúmanie neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia 2011/199.**

Navyše Súdny dvor konštatuje, že ustanovenia ZEÚ, ZFEÚ ani všeobecná zásada účinnej súdnej ochrany nebránia uzavretiu a ratifikácii zmluvy EMS.

Okrem toho právo členského štátu uzatvoriť a ratifikovať zmluvu EMS nie je podmienené nadobudnutím účinnosti rozhodnutia 2011/199.

O rozhodnutí 2011/199

Rozhodnutím 2011/199 Rada využila **možnosť zmeniť ZFEÚ zjednodušeným revíznym postupom** (teda bez zvolania konventu pozostávajúceho zo zástupcov národných parlamentov, hláv štátov alebo predsedov vlád členských štátov, Európskeho parlamentu a Komisie). Tento postup **sa uplatňuje iba na vnútorné politiky a činnosti Únie (tretia časť ZFEÚ) a nemôže rozširovať právomoci prenesené na Úniu Zmluvami.**

Podľa Súdneho dvora sa **napadnutá zmena týka** – tak z formálneho, ako aj z vecného hľadiska – **vnútorných politík a činností Únie, takže prvá z týchto podmienok je splnená.**

Po prvé sporná zmena nezasahuje do **výlučnej právomoci priznanej Únii** (prvá časť ZFEÚ) **v oblasti menovej politiky** týkajúcej sa členských štátov, ktorých menou je euro.

Kým totiž hlavným cieľom menovej politiky Únie je udržanie cenovej stability, EMS sleduje zjavne odlišný cieľ, a síce stabilitu eurozóny ako celku. Samotná skutočnosť, že toto opatrenie hospodárskej politiky by mohlo mať nepriame účinky na stabilitu eura, neumožňuje zamieňať si toto opatrenie s opatrením menovej politiky. Okrem toho prostriedky predpokladané na dosiahnutie cieľa sledovaného EMS, ktorým je zabezpečiť finančnú pomoc členskému štátu, zjavne nepatria do menovej politiky.

EMS predstavuje skôr doplňujúcu zložku nového rámca právnej úpravy na posilnenie pravidiel Únie pre riadenie ekonomiky. Tento rámec zavádza užšiu koordináciu a dohľad nad hospodárskymi a rozpočtovými politikami vedenými členskými štátmi a jeho cieľom je konsolidácia makroekonomickej stability a životaschopnosti verejných financií. Kým tento rámec je preventívnej povahy, keďže jeho cieľom je v čo najväčšej miere znížiť nebezpečenstvo krízy štátnych dlhov, cieľom vytvorenia EMS je zvládať finančné krízy, ku ktorým by mohlo dôjsť aj napriek preventívnym činnostiam, ktoré už boli začaté. **EMS v dôsledku toho patrí do oblasti hospodárskej politiky.**

Po druhé sporná zmena nemá vplyv ani na **právomoc prenesenú na Úniu** (prvá časť ZFEÚ) **v oblasti koordinácie hospodárskych politík** členských štátov.

Keďže totiž ani ustanovenia ZEÚ, ani ustanovenia ZFEÚ nezverujú Únii osobitnú právomoc na vytvorenie mechanizmu pre stabilitu, ako ho predpokladá rozhodnutie 2011/199, členské štáty ktorých menou je euro, majú právomoc uzavrieť medzi sebou zmluvu, ktorou sa zriaďuje mechanizmus pre stabilitu. Navyše cieľom striktnnej podmienenosti, ktorou sporná zmena ZFEÚ podmieňuje poskytnutie finančnej pomoci prostredníctvom EMS, je zaručiť, že tento mechanizmus bude v rámci svojho fungovania rešpektovať právo Únie vrátane opatrení prijatých Úniou v súvislosti s koordináciou hospodárskych politík členských štátov.

Druhá podmienka uplatnenia zjednodušeného revízneho postupu, konkrétne, aby zmena ZFEÚ nerozširovala právomoci prenesené na Úniu Zmluvami, **je tiež splnená.**

Sporná zmena totiž nevytvára nijaký právny základ, ktorý by Únii umožňoval uskutočniť činnosť, ktorá predtým nebola možná. Hoci EMS využíva inštitúcie Únie, najmä Komisiu a ECB, táto okolnosť v nijakom prípade nemôže mať vplyv na platnosť rozhodnutia 2011/199, ktoré upravuje len vytvorenie mechanizmu pre stabilitu členskými štátmi a mlčí o prípadnej úlohe inštitúcií Únie v tejto súvislosti.

O zmluve EMS

Súdny dvor skúma **otázku**, či určité ustanovenia ZEÚ a ZFEÚ, ako aj všeobecná zásada účinnej súdnej ochrany bránia uzavretiu takej zmluvy, akou je zmluva EMS, medzi členskými štátmi, ktorých menou je euro, a **odpovedá na ňu záporne**. Konkrétne ide o ustanovenia ZFEÚ týkajúce sa výlučnej právomoci Únie v oblasti menovej politiky⁶ a právomoci uzavrieť medzinárodnú zmluvu⁷, ďalej o ustanovenia ZFEÚ týkajúce sa hospodárskej politiky Únie⁸ a nakoniec o ustanovenia ZEÚ, ktoré zaväzujú členské štáty k lojálnej spolupráci⁹ a stanovujú, že každá inštitúcia koná v medziach právomocí, ktoré sú jej zverené Zmluvami¹⁰.

Čo sa týka **výlučnej právomoci Únie v oblasti menovej politiky** pre členské štáty, ktorých menou je euro¹¹, Súdny dvor opätovne uvádza, že cieľom tejto politiky je udržať cenovú stabilitu. Činnosti EMS teda nepatria do tejto politiky.

Cieľom EMS totiž nie je udržať cenovú stabilitu, ale uspokojiť potreby financovania členov EMS. Na tieto účely EMS nie je oprávnený stanoviť základné úrokové sadzby pre eurozónu ani dávať do obehu eurá: finančná pomoc, ktorú poskytuje, musí byť v celom rozsahu financovaná zo splateného imania alebo z emisie finančných nástrojov. Aj za predpokladu, že by činnosti EMS mohli ovplyvniť mieru inflácie, takýto vplyv bude len nepriamym dôsledkom prijatých opatrení hospodárskej politiky.

Pokiaľ ide o **výlučnú právomoc Únie uzavrieť medzinárodnú zmluvu** v prípade, že by toto uzavretie mohlo ovplyvniť spoločné pravidlá alebo zmeniť ich pôsobnosť¹², Súdny dvor konštatuje, že z nijakého z tvrdení, ktoré boli v tejto súvislosti uvedené, nevyplýva, že taká zmluva, akou je EMS, by mala takéto účinky.

Pokiaľ ide o **právomoc Únie koordinovať hospodársku politiku**¹³, Súdny dvor opätovne uvádza, že členské štáty majú právomoc uzavrieť medzi sebou takú zmluvu o zavedení mechanizmu pre stabilitu, akou je zmluva EMS, za predpokladu, že záväzky prevzaté zmluvnými členskými štátmi v rámci takejto zmluvy sú v súlade s právom Únie. Účelom EMS však nie je koordinácia hospodárskych politík členských štátov, ale predstavuje mechanizmus financovania. Navyše prísna podmienenosť, ktorej musí podliehať akákoľvek podpora a ktorá môže mať formu programu makroekonomickej úpravy, nie je nástrojom koordinácie hospodárskych politík členských štátov, ale má za cieľ zabezpečiť zlučiteľnosť činností EMS najmä s klauzulou ZFEÚ zakazujúcou prevzatie záväzkov verejného sektora členského štátu Spoločenstvom (tzv. klauzula „no-bail-out“)¹⁴ a s koordinačnými opatreniami prijatými Úniou. Navyše zmluva EMS nezasahuje ani do právomoci Rady Európskej únie vydávať odporúčania¹⁵ voči členskému štátu, ktorý vykazuje nadmerný deficit.

Osobitne **právomoc Rady poskytnúť finančnú pomoc Únie členskému štátu, ktorý má alebo mu hrozia závažné ťažkosti** spôsobené prírodnými katastrofami alebo výnimočnými udalosťami, ktoré sú mimo jeho kontroly¹⁶, nebráni tomu, aby členské štáty vytvorili taký mechanizmus pre stabilitu, akým je EMS, avšak za predpokladu, že tento mechanizmus bude v rámci svojho fungovania rešpektovať právo Únie a najmä opatrenia prijaté Úniou v oblasti koordinácie hospodárskych politík členských štátov. Zmluva EMS však obsahuje ustanovenia¹⁷, ktorých cieľom je práve zabezpečiť, aby každá finančná pomoc poskytnutá v rámci EMS bola zlučiteľná s takýmito koordinačnými opatreniami.

⁶ Článok 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ a článok 127 ZFEÚ.

⁷ Článok 3 ods. 2 ZFEÚ.

⁸ Článok 2 ods. 3 ZFEÚ, články 119 ZFEÚ až 123 ZFEÚ, 125 ZFEÚ a 126 ZFEÚ.

⁹ Článok 4 ods. 3 ZEÚ.

¹⁰ Článok 13 ZEÚ.

¹¹ Článok 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ a článok 127 ZFEÚ.

¹² Článok 3 ods. 2 ZFEÚ.

¹³ Článok 2 ods. 3 ZFEÚ, články 119 ZFEÚ až 121 ZFEÚ a 126 ZFEÚ.

¹⁴ Článok 125 ZFEÚ.

¹⁵ Na základe článku 126 ods. 7 a 8 ZFEÚ.

¹⁶ Článok 122 ods. 2 ZFEÚ.

¹⁷ Článok 13 ods. 3 druhý pododsek a článok 13 ods. 4 Zmluvy EMS.

Zákaz pre ECB a centrálné banky členských štátov priznať prečerpávanie účtov či získavanie iného druhu úveru v prospech orgánov a inštitúcií Únie a členských štátov, ako aj priamo odkúpiť ich pohľadávky alebo dlhy¹⁸ EMS neobchádza. Tento zákaz je totiž určený osobitne ECB a centrálnym bankám členských štátov. Na poskytnutie finančnej pomoci členským štátom alebo skupinou členských štátov inému členskému štátu, a to priamo či prostredníctvom EMS, sa uvedený zákaz teda nevzťahuje.

Cieľom **klausuly „no-bail-out“**¹⁹, podľa ktorej Únia alebo členský štát nezodpovedá za záväzky ani nepreberá záväzky iného členského štátu, nie je zakázať Únii a členským štátom poskytovanie akejkoľvek formy finančnej pomoci inému členskému štátu. Cieľom tejto klauzuly je skôr zabezpečiť, aby členské štáty dodržiavali zdravú rozpočtovú politiku, pričom sa zaručí, že sa pri zadlžovaní budú riadiť trhovou logikou. EMS a členské štáty, ktoré sa na ňom zúčastňujú, preto nezodpovedajú za záväzky členského štátu, ktorý je príjemcom podpory pre stabilitu, ani tieto záväzky v zmysle klauzuly „no-bail-out“ nepreberajú.

Keďže EMS neporušuje ustanovenia ZFEÚ týkajúce sa hospodárskej a menovej politiky a upravuje záruky, že pri výkone svojich úloh bude rešpektovať právo Únie, neporušuje ani **zásadu lojálnej spolupráce**²⁰, podľa ktorej členské štáty neprijmú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.

Ďalej Súdny dvor konštatuje, že zverenie nových funkcií **Komisii, BCE a Súdnemu dvoru** na základe zmluvy EMS je zlučiteľné s ich **pôsobnosťou vymedzenou Zmluvami**.²¹ Súdny dvor najmä zdôrazňuje, že funkcie zverené Komisii a ECB zmluvou EMS nezahŕňajú nijakú vlastnú rozhodovaciu právomoc a že činnosť vykonávaná týmito dvomi inštitúciami v rámci tejto zmluvy zaväzuje len EMS. Čo sa týka jeho samotného, Súdny dvor uvádza, že má právomoc rozhodovať každý spor medzi členskými štátmi, ktorý súvisí s predmetom Zmlúv, ak mu tento spor predložia na základe osobitnej dohody²², a že nič nebráni tomu, aby sa takýto súhlas dal vopred s odkazom na celú kategóriu vopred vymedzených sporov.

Súdny dvor navyše konštatuje, že ani **všeobecná zásada účinnej súdnej ochrany** nebráni EMS. Keďže totiž členské štáty pri zavádzaní mechanizmu pre stabilitu, na ktorého vytvorenie ZFEÚ ani ZFEÚ nepriznávajú Únii nijakú osobitnú právomoc, nevykonávajú právo Únie, Charta základných práv Európskej únie, ktorá zaručuje každej osobe účinnú súdnu ochranu²³, sa neuplatní.

O uzavretí a ratifikácii zmluvy EMS ešte pred nadobudnutím účinnosti rozhodnutia 2011/199

Uskutočnenie zmeny ZFEÚ rozhodnutím 2011/199 je potvrdením existencie takejto právomoci členských štátov. Keďže toto rozhodnutie členským štátom nepriznáva nijakú novú právomoc, právo členského štátu uzatvoriť a ratifikovať zmluvu EMS nie je podmienené nadobudnutím účinnosti uvedeného rozhodnutia.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

¹⁸ Článok 123 ZFEÚ.

¹⁹ Článok 125 ZFEÚ.

²⁰ Článok 4 ods. 3 ZEÚ.

²¹ Pozri v tejto súvislosti článok 13 ZEÚ.

²² Článok 273 ZFEÚ.

²³ Článok 47.